
انسان و کیهان در ایران باستان

فیلیپ ژینیو

مترجم
لیندا گودرزی

نسترواج

تهران

۱۳۹۲

Philippe Gignoux
Man and Cosmos in Ancient Iran
Istituto Italiano per l'Africa e l'Oriente, Rome, 2001

Gignoux, Philippe	ژینیو، فیلیپ	سرشناسه:
انسان و کیهان در ایران باستان؛ نوشته‌ی فیلیپ ژینیو؛ ترجمه‌ی لیدا گودرزی.	نهران، نشر ماهی، ۱۳۹۰.	عنوان و پدیدآور:
۲۰۸ ص.	ISBN 978-964-209-118-8	مشخصات نشر:
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات قیفا.	عنوان اصلی:	مشخصات ظاهری:
<i>Man and Cosmos in Ancient Iran</i>	نمایه.	شابک:
	انسان (زردشتی).	یادداشت:
	کیهان‌شناسی زردشتی.	یادداشت:
	گودرزی، لیدا، ۱۳۵۴ -	یادداشت:
مترجم.	۱۳۹۰ ۸ الف / ۱۵۹۰ BL	موضوع:
	۲۹۵	موضوع:
	۱۵۸۸۹۱۴ ملی:	شناسه‌ی افزوده:
		رده‌بندی کنگره:
		رده‌بندی دیویی:

انسان و کیهان در ایران باستان

نویسنده	فیلیپ زنبیر
مترجم	احمد حمزوی
ویراستار	احمد رضا غلام مقاسی
چاپ اول	زمستان ۱۳۹۲
تیراژ	۷۰۰ نسخه
مذبر هنری	حسین سجادی
حروف‌نگار	نرگس صلواتی
ایلوگرافی	گرافیک گستر
چاپ متن و جلد	صنوبر
صحافی	سپیدار

شابک: ۹۷۸-۹۶۲-۲۰۹-۱۱۸-۸
همه‌ی حقوق برای ناشر محفوظ است.

نَشْرِمَاحی

تهران، خیابان انقلاب، رویه‌روی سینما سپیده، شماری ۱۱۷۴، واحد ۴
تلفن و دورنگار: ۶۶۹۵ ۱۸۸۰
www.nashremahi.com

فهرست

سپاسگزاری	۷
پیش‌گفتار	۹
فصل اول. سه روح نامیرا و وجوه دیگر وجود انسان	۱۱
۱. دنیا	۱۳
دین در مانویت	۱۷
۲. فروشی	۱۸
۳. روان	۲۵
دیگر قوای بشر	۲۹
فصل دوم. تن: کالبدشناسی، وظایف الاعضا و پزشکی	۴۳
تولید مثل انسان	۴۹
تنفس	۵۰
گردش خون	۵۱
گوارش و دفع	۵۲
پزشکی یونانی	۵۸
قلب و گردش خون	۶۰
شش‌ها و تنفس	۶۱
نظریه‌ی عناصر و اخلاط	۶۲
نظریه‌ی قوا	۶۴
نوشته‌های آباء کلیساه یونانی	۶۶
رواقیون و نظریه‌ی هماهنگی	۶۷
فصل سوم. عناصر کیهان و نظریه‌ی عالم صغیر	۷۱
آب و آتش	۷۴
نظریه‌ی عالم صغیر و عالم کبیر	۷۹
عالم صغیر و اختربینی	۸۵
نظریه‌ای دیگر در باب عالم صغیر و عالم کبیر	۸۹

فصل چهارم. انسان در برابر عالم غیب: آیین شمنی در ایران	۹۵
ایران	۹۵
هند	۱۰۹
نپال	۱۱۳
بوتان و تبت	۱۱۴
سکاهای	۱۱۶
برتان	۱۲۰
فصل پنجم. آیین شمنی و جادوگری	۱۲۵
آیا شمایل‌نگاری آیین شمنی در ایران رایج بوده است؟	۱۲۸
استخوان‌ها	۱۳۹
فصل ششم. مسئله‌ی گروش به دین و هویت زردشتی	۱۴۵
روزگار آغازین	۱۴۶
دوره‌های تاریخی	۱۴۹
پارسیان و مهاجرت به هند	۱۵۸
مجادلات اوایل سده‌ی بیستم	۱۶۶
از سرگیری مجدد مسئله در دوران معاصر (۱۹۹۳-۱۹۹۴)	۱۶۸
نتیجه‌گیری کلی	۱۷۵
پیوست اول	۱۷۹
پیوست دوم	۱۸۳
اختصارات	۱۸۷
کتاب‌شناسی	۱۸۹
نمایه	۲۰۱

سپاسگزاری

استاد بیوار^۱ در ترجمه‌ی نخستین سخنرانی من را از سر مهربانی یاری کرد. از این رو، بسیار سپاسگزار اویم. همچنین قدردان دکتر آروکیاسوامی یگاپان^۲ هستم که در ترجمه‌ی قسمت اعظم سخنرانی‌ها من را همراهی کرد و دکتر ویرژنی گراویه^۳ که متن انگلیسی را ویرایش نمود. از اریک فالپو^۴ نیز بسیار سپاسگزارم که مجلات و کزیده‌ی نشریات را از هند برایم ارسال کرد.

همچنین سمیتا از پرودز اکتار شروو^۵ ممنونم که کتاب را به تمامی ویرایش فنی کرد، ترجمه را از آغاز تا پایان از نظر گذراند و در چندین جا ترجمه‌های جدیدی کرد و برای انتقال دقیق آرای من به زبان انگلیسی سخاوتمندانه از وقت خود مایه گذاشت. البته پیداست که من خود به تنهایی مسئول همه‌ی آرای‌هایی هستم که در این اثر از آن‌ها دفاع کرده‌ام.

در پایان مخصوصاً از همکار و دوستم، استاد گراراردو نیولی^۶، رئیس مؤسسه‌ی مطالعات افریقایی و آسیایی ای‌آلیا^۷، صمیمانه تشکر می‌کنم که با چاپ اثر من در مجموعه‌ی مطالعات شرقی رم^۸ موافقت کرد.

سرانجام مایلم این کتاب را به یاد و خاطره‌ی پدر ژان دومناش^۹ تقدیم دارم که چهار سخنرانی در دانشگاه پاریس به حمایت مؤسسه‌ی خیریه‌ی راتانباي کاتراک^{۱۰} ایراد نمود که در سال ۱۹۵۸ با عنوان دینکرد، دائرة المعارف دین زردشتی^{۱۱} انتشار یافت. همان سخنرانی‌ها من را به مطالعه در باب کیش زردشتی رهنمون شد.

فیلیپ ژینیو

-
1. A. D. H. Bivar	2. Arokiaswamy Yagappan	3. Virginie Gravier	
4. Eric Phalippou	5. Prods Oktor Skjærve	6. Gherardo Gnoli	7. IsfAO
8. Serie Orientale Roma	9. Jean de Menasce	10. Ratanbai Katrak	
11. Une Encyclopédie mazdéenne. Le Dēnkart			

پیش‌گفتار

این کتاب «مجموعه‌سخنرانی‌های راتانبای کاتراک» من است که در آوریل و مه‌ی ۱۹۹۶ در دانشگاه آکسفورد ایراد نمودم. در سال ۱۹۹۵، جناب پرفسور نیکلسن^۱، رئیس کالج اوریل^۲، از من برای سخنرانی در باب کیش زردشتی دعوت کردند و من پیش از هر چیز، صمیمانه از ایشان تشکر می‌کنم. همچنین از انستیتو شرقی آکسفورد و از دبیر آن، بانو سوزان بیرچ^۳، سپاسگزارم که هماهنگی سخنرانی‌ها را اقامتم در آکسفورد را ترتیب دادند.

موضوعی که برای این سخنرانی‌ها انتخاب کردم انسان‌شناسی کهن ایرانیان بود؛ منظور تصویری است که انسان آن دوره از خود و وضع جسمانی و روحانی‌اش و نسبت خویش با جهان داشته است. البته این مبحثی بسیار گسترده است که پیش از این چندین محقق به آن پرداخته‌اند، از کتاب مسائل زردشتی اثر مرحوم سر هارولد بیلی^۴ گرفته تا کتاب اخیر شائول شاکد^۵ با عنوان تحول ثویت.

پیش از این متخصصان برجسته‌ای به این موضوع پرداخته‌اند، ولی امیدوارم با کمک منابع فراوان سریانی، که تاکنون توجه لازم به آن‌ها نشده است و مرا در مطالعه‌ی تطبیقی منابع پهلوی یاری می‌کنند، باز هم نتایج تازه‌تری حاصل آید.

مباحثی که قصد دارم به آن‌ها بپردازم به شرح زیرند:

فصل اول. سه روح نامیرا و وجوه دیگر وجود انسان.

فصل دوم. تن: کالبدشناسی، وظایف الاعضا (فیزیولوژی) و پزشکی

قدیم.

1. E. W. Nicholson

2. Oriel College

3. Suzanne Byrch

4. Harold W. Bailey

5. Shaul Shaked

فصل سوم. ارتباط انسان با کیهان: نظریه‌ی عالم صغیر و عالم کبیر.
فصل چهارم و پنجم. ارتباط انسان با عالم غیب: آیین شمنی ایرانیان.
فصل ششم. هویت زردشتی: سنت، اصلاح‌طلبی، گروش به دین دیگر
و تبلیغ دین.

فیلیپ ژنیو

www.ketab.ir